

Plan

Friluftspan Munkedals kommun

Dokumentbeskrivning

Typ	Beskrivning
Dokumenttyp:	Friluftsplän Munkedals kommun
Antaget av:	Kultur och fritidsnämnden
Antagningsdatum:	2022-10-12
Diarienummer:	2022 - 000037
Gäller till och med:	Tillsvidare
Dokumentansvarig:	JanOlof Karlsson/Kultur och friluftsutvecklare
Revisionshistorik:	Uppdateras vid förändringar i dokumentet

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

Syftet med friluftsplnen	4
Definition av friluftsliv	4
Forskning om friluftsliv	4
Kommunal friluftspln	5
Nationella, regional och kommunala mål för friluftslivet	6
Allemansrätten	6
Tätortsnära natur	7
Skyddad natur	8
Friluftslivet i Munkedals kommun	8
Vandringsleder, motionsspår, kanotled	9
Cyckling, ridning, klätterled	12
Naturreservat i Munkedals kommun	12
Smultronställen	15
Bad, båt och fiske	17
Aktiviteter och åtgärdsplan för friluftsutveckling	19

Friluftspan Munkedals kommun

Syftet med friluftspanen

Friluftspanen ska utgöra ett aktuellt kunskapsunderlag för översiktsplanering och detaljplanering, så att friluftslivets intressen tas tillvara och utvecklas. Aktiviteter och åtgärdsförslag för friluftslivet i Munkedals kommun presenteras i planen. Den är ett underlag för att bevara och utveckla värdefulla friluftsområden i kommunen. Planen fungerar även som ett bra informationsmaterial för den friluftslivsintresserade och för turister.

Definition av friluftsliv

I Naturvårdsverkets definition av friluftsliv anges:

”Vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling” (1).

1) [Statens stöd till friluftsliv och främjandeorganisationer - Regeringen.se](#)

Forskning om friluftsliv

SCB:s statistik kring utövande av friluftsliv visar att omkring en tredjedel av befolkningen är friluftslivsaktiv (2). Statistiken visar också skillnader mellan olika grupper: störst andel friluftslivsaktiva har åldersgruppen 55 - 74 år, där omkring två femtedelar utövar friluftsliv frekvent. Inrikes födda är också i högre grad friluftslivsaktiva jämfört med utrikesfödda. Vidare är en större del av de som bor i glesbefolkade kommuner friluftslivsaktiva, än människor i storstäder och förortskommuner. Det finns studier som visar på att det är bra för såväl den fysiska som den psykiska hälsan, att vistas i naturen. Att röra sig i naturen är bra för både kropp och själ. Enligt Svenskt Friluftsliv räcker det med bara några minuter ute i skog och mark för att både puls och blodtryck ska gå ner, och mängden stresshormoner i blodet minskar (3). Friluftslivet är en av de vanligaste formerna av fysisk aktivitet och grunden för en människas livsstil läggs redan tidigt i livet, därför är det särskilt viktigt att arbeta för att främja friluftslivet i tidiga åldrar.

2) [Undersökningarna av levnadsförhållanden \(ULF\) \(scb.se\)](#)

3) Ur informationsmaterial ”Mer friluftsliv”;
<http://svensktfriluftsliv.se/informationsmaterial/>

Kommunal friluftsplän

Kommunens inriktning är att skapa förutsättningar för goda möjligheter till motion och ett varierat friluftsliv för alla.

Kommunen ska bidra till människors möjligheter att röra sig i naturen och utöva friluftsliv.

Kommunen stimulerar till motion och friluftsliv genom att:

- i samverkan med olika aktörer utveckla kvaliteten på kommunens motionsspår, vandrings- och cykelleder.
- tillsammans med näringslivet och föreningar skapa attraktiva miljöer för uteliv och rörelse.
- informera om kommundelarnas möjligheter för uteliv och rörelse.

Antaget av Kultur och fritidsnämnden 21-10-13 § 45

Kommunen arbetar aktivt med friluftslivet för befolkningens välbefinnande och naturkontakt. Friluftsliv bidrar till ökad folkhälsa, förståelse för naturen och även till landsbygds-utveckling (genom exempelvis naturturism). Friluftslivet berör flera områden ex. idrotten och dess föreningsliv, ungdomar, folkhälsa och naturvård.

Munkedals kommuns friluftsplän beskriver områden, anläggningar, smultronställen och dess betydelse för friluftslivet. Planen för friluftslivet ska vara aktuell och tas hänsyn till i kommunens översikts- och detaljplanering. Målsättning för friluftslivet ska ingå i planen och friluftsplänen ska ha ett tydligt hållbarhets- och tillgänglighetsperspektiv. Målet är att öka tillgängligheten till naturen för fler kommuninvånare och även för besökare.

"Kommunerna har en nyckelroll i att skapa förutsättningar för ett väl fungerande friluftsliv. Att planera friluftslivet långsiktigt är av stor vikt för ett bra friluftsliv för kommunernas invånare." (Naturvårdsverkets förord i rapport 6533, Kommunala friluftsplän (4).

Friluftsplänen ska ligga till grund för åtgärder som förbättrar tillgängligheten till naturområden. En ökad tillgänglighet ökar också möjligheterna för flera att ta sig ut i naturen och på så sätt få en ökad kunskap om naturvärden och intresse för naturvårdsfrågor.

Värdefulla och attraktiva friluftsområden hyser ofta höga naturvärden. Friluftsplänen utgör ett viktigt dokument för att bevara och utveckla dessa, vilket i sin tur ger positiva effekter för den biologiska mångfalden. För att kunna utveckla ett långsiktigt och hållbart lokalt friluftsområde behövs en genomarbetad friluftsplän så att insatserna för både friluftslivet och naturvärden har tydlig styrning. Folkhälsoarbetet i form av förbättrad tillgänglighet för det rörliga friluftsarbetet anser vi går hand i hand med insatser för ett rikt växt – och djurliv.

Förutom arbetet med naturbevarande och tillgängliggörande, är friluftsliv, folkhälsa, fysisk planering, park-, mark- och näringslivsfrågor i olika grad delar av den kommunala naturvården.

4) [Kommunala friluftspaner En kunskapsbas för verkningsfulla och användarvänliga kommunala friluftspaner Forskningsrapport ISBN 978-91-620-6533-1 \(diva-portal.org\)](#)

Nationella, regionala och kommunala mål för friluftslivet

Den statliga friluftspolitiken anger nationella mål som innebär att alla människor ska ha möjlighet till naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö. Sedan 2012 finns det tio friluftsmål framtagna inom friluftspolitiken. De ska utgöra mätbara mål för friluftspolitiken och det övergripande målet är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Naturvårdsverket har ansvaret att samordna det nationella friluftsarbetet mellan olika myndigheter (5,6).

De tio målen är:

1. Tillgänglig natur för alla
2. Starkt engagemang och samverkan
3. Allemansrätten
4. Tillgång till natur för friluftsliv
5. Attraktiv tätortsnära natur
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet
8. Ett rikt friluftsliv i skolan
9. Friluftsliv för god folkhälsa
10. God kunskap om friluftsliv

Allemansrätten

I Sverige betraktas allemansrätten ofta som ett kulturarv och ibland nästan som en nationalsymbol. Begreppet allemansrätt etablerades dock så sent som i mitten på 1900 – talet, i samband med att friluftslivet i landet växte sig starkare och krävde mer utrymme.

Den svenska allemansrätten har en stor betydelse, inte bara för den enskilda individen utan även för organisationer och turistnäring. Allemansrätten garanterar alla människors rätt att röra sig fritt i Sveriges natur och ger oss även rätt att plocka bär och svamp med mera.

Men allemansrätten är en frihet under ansvar, och för också med sig skyldigheter. Vi måste visa varsamhet och hänsyn för natur och djurliv såväl som mot markägare och andra människor i naturen. Allemansrätten finns inskriven i en av Sveriges fyra grundlagar och i Regeringsformens kapitel om grundläggande fri- och rättigheter står att *"alla ska ha tillgång till naturen enligt allemansrätten"*.

5) <http://www.regeringen.se/rattsdokument/departementsserien-och-promemorior/1999/01/ds-199978/>

6) [Regional handlingsplan för friluftslivet – Västra Götaland \(idrelay.com\)](#)

Allemansrätten i sig är ingen lag och det finns heller ingen lag som exakt definierar den; allemansrätten omges av lagar som sätter gränser för vad som är tillåtet men svensk lagstiftning nämner bara övergripande allas tillgång till och ansvar för naturen, och det här gör att osäkerheten om vad allemansrätten egentligen innebär ofta är stor, och vad som är tillåtet att göra i naturen är ibland svårt att ge exakta besked om.

"Allemansrätten tryggar allmänhetens tillgång till naturen. Det är därför angeläget för oss alla att slå vakt om denna urgamla sedvana, inte minst genom att tillämpa den med omtanke." Ur Naturvårdsverkets publikation *Allemansrätten – vad säger lagen?* (7)

I skyddade områden kan allemansrätten i vissa fall vara begränsad eller utökad genom särskilda föreskrifter. Några sådana områden kan exempelvis vara naturreservat, Natura 2000 – områden, naturminnen, strandskyddsområde, djur- och växtskyddsområde eller kulturminne. Människor som rör sig i naturen har ett eget ansvar att ta reda på vilka bestämmelser som gäller i det aktuella området.

7) [Allemansrätten – vad säger lagen? \(naturvardsverket.se\)](#)

Tätortsnära natur

I Sverige bor mer än 80 procent av befolkningen i tätorter. Möjligheten att utöva friluftsliv är av stort värde för många människor och så många som cirka 40 % värderar det så högt att det påverkar deras val av bostadsort och bostadsområde. Det tätortsnära friluftslivet är därför viktigt att beakta när det gäller användningen av mark och vatten i anslutningen till tätorter.

De allra flesta anser att det är kommunernas och statens ansvar att skydda mark som är lämplig för friluftsliv. Tätortsnära natur bör inte ligga längre ifrån bostaden än att det är gångavstånd, man bedömer avståndet till 1 km, som

längst 2 km. Desto närmare ett friluftsområde man bor desto oftare besöker man det.

Skyddad natur

Värdefull natur kan på olika sätt skyddas mot exploatering eller andra ingrepp. Syftet är ofta att bevara den biologiska mångfalden, men naturskyddet kan också vara inriktat på att upprätthålla möjligheter till rekreation och friluftsliv. Natur – reservat är den vanligaste skyddsformen. Skyddsbestämmelserna anpassas för varje reservat beroende på syftet med reservatsbildningen. Strandskydd är en lag som stärker allemansrätten vid vatten. Strandskyddet ska trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och bevara goda livsmiljöer för växt och djurliv. Det generella strandskyddet sträcker sig 100 meter upp på land och 100 meter ut i vattnet, längs hav, sjöar och vattendrag. Strandskyddet kan utökas upp till 300 meter (8).

8) [Naturvårdsprogram Munkedals kommun](#)

Kviströms naturreservat

Friluftslivet i Munkedals kommun

Munkedals kommun har mycket goda förutsättningar för friluftsliv bland annat genom rika och unika tillgångar till natur – och kulturmiljöer, varav flera är utpekade som riksintresse för både friluftslivet och kulturarvet.

Havet, sjöarna och naturen är viktiga tillgångar för kommuninvånarnas möjligheter att utöva friluftsaktiviteter och tillgodose en ökande efterfrågan på upplevelser (9).

9) [Sveriges friluftskommun \(naturvardsverket.se\)](#)

Friluftsliv i den kommunala förvaltningen

Flera olika kommunala förvaltningar ansvarar för frågor som rör friluftslivet:

- Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för fritidsfrågor.
- Kommunledningsförvaltningen ansvarar för naturvård och folkhälsa.
- Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för hänsyn vid exploatering och byggnation, förvaltande av allmän plats, parker och bostadsnära rekreationsområden.
- Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för att friluftsliv är en naturlig del i skolans arbete.

Friluftsområden i Munkedals kommun

Vandringsleder, motionsspår och klätterleder

I friluftsplänen används begreppen motionsspår, spår och leder enligt följande:

- Motionsspår är anlagda markerade banor. Ibland finns avståndsmärken. De kan vara mer eller mindre markberedda.
- Spår avser markerade naturliga stigar/spår, endast mindre grad iordningställda och underhållna.
- Leder följer i stort naturliga stig – och/eller vägsträckningar, markerade med ledmärken eller andra ledsymboler.

Naturstigar kan vara såväl spår som leder med natur – och eller kulturinformation.

Kanotled som ej behöver vara uppmärkt annat än vid iläggningsplatser, vid kanotlyft samt vid andra hinder.

Beskrivning och kartor av spår och leder finns på kommunens hemsida (10).

10) [Vandringsleder och strövområden - Munkedals kommun](#)

Vandringsleder:

Bohusleden sträcker sig 37 mil genom Bohuslän varav ca 7 mil går igenom Munkedals kommun. Kommunalt avtal med Västkuststiftelsen som förvaltar leden. Skötselavtal finns upprättat mellan kommunen och Friluftsförbundet Munkedal.

Torreby. Här finns Flaggberget med en led som är 2,5 kilometer lång och ligger alldeles norr om och i anslutning till golfbanan. Leden börjar och slutar vid golfbanans parkering, går österut och svänger upp norrut i skogen mitt emot herrgården.

Leden över Trebeneberget vid Torreby är 7 kilometer lång, börjar vid golfbanans parkering och går västerut mot Färlevfjorden. Förvaltas av Göteborgs Stift.

Kynnefjäll. Från Kasebo utgår flera leder av varierande längd och svårighetsgrad. Några av lederna ansluter till Bohusleden. Informationstavla finns vid parkeringsplatsen. Gångvägen från parkeringen till vindskyddet och grillplatsen vid Lilla Holmevattnet är tillgänglighetsanpassad. Förvaltas av Västkuststiftelsen.

Vintertid finns fina möjligheter till skid – och skridskoåkning.

Tose leden. Lättillgänglig led på befintlig grusväg som utgår från Utvecklingscenter Munkedal f d Dingleskolan och är 3 km lång. Underhålls av Arbetsmarknadsenheten Munkedals kommun.

Viksjöleden. Går från Hattefjälls bro till Valbo – Ryrs kyrka. Sträckan är cirka 4,3 kilometer lång och går genom ett mycket varierat landskap. Vandringen är krävande då den går både längs sjökanten och upp på höga höjder. Underhålls av Valbo Ryrs Sockenförening.

Bärfendal. Här kan man vandra på Bottnaberget, Tyberget eller runt Hedums vatten. De förstnämnda startar och slutar vid Bärfendals hembygdsgård. Hedums vatten utgår från parkeringen vid sjön ca 4,5 km från hembygdsgården. Lederna förvaltas av Bärfendals Levande Landsbygd.

På Skottfjället, i kommunens västra del, kan man träffa på en stor mängd olika natur- och kulturlämningar. Följer man den så kallade Skörbostigen kommer man fram till fjällets rand med en fantastisk vy över Bärfendal.

Maltes stig vid Örekilsälvens utlopp i Saltkällefjorden ligger Maltes stig som är cirka 4,5 kilometer lång. Utgångspunkt och parkering är vid Saltkällan och stigen går runt Rödbberget och utefter älven. Stigen är barnvagns- och rullstolsvänlig. Underhålls av Intresseföreningen Maltes stig. Här erbjuds vida utblickar över fjord- och kulturlandskapet.

Kanotcentral och kanotled

Kanotcentralen drivs och förvaltas av Friluftsförbundet Munkedal. Den 4 mil långa kanotleden, Flottarleden sträcker sig från kanotcentralen vid Kaserna genom Strömmarna naturreservat via Viksjön, Munkedalsälven och upp mot sjösystemen i Färgelanda kommun och Uddevalla kommun. Här finns iordningställda vindskydd och tältplatser.

Flottarleden

Bilaga1: Karta vandringsleder, motionsspår, kanotled, båt och badplatser

Motions – cykel och skidspår, skridsko

Hällevadsholms motionsspår. 2 km beläget vid Kolstorpsvattnets och utgår från Sjövallen intill fotbollsplanen.

Hedekas motionsspår underhålls av Sörbygdens Samhällsförening. Beläget bakom Hedekas Bygdegård och är 2 km lång. Elbelyst. Skidspår vintertid.

Munkedal motionscentral. I den nordöstra delen av Munkedals tätort finns ett välskött 2,5 kilometers elljusspår som drivs av Munkedals Skid- och Cykelklubb. Förutom det elbelysta spåret finns flera andra iordningställda spår med olika längd. Vintertid ordnas skidspår. Här finns också anlagd MTB bana (Mountainbike). Ett ute gym är beläget intill spårcentralen som är fritt för allmänheten att använda.

Cykling

Motionscykling och pendelcykling är en del av friluftslivet. Västkustleden är en nationell cykelled under uppbyggnad och kommer att gå igenom kommunen. Sammankopplas med Kattegattleden som sträcker sig genom Halland och vidare söderut.

Ridning

Ridning är en kombination av idrott och friluftsliv. Ridklubbarna har egna ej officiella ridvägar för sin verksamhet.

Klätterleder

Området kring Bärfendal och Dingle erbjuder klättringsleder med fantastisk granit med naturligt säkrade spricklinjer i världsklass. Bohusläns Klätterklubb har sin klubbstuga belägen i Bärfendal. Vintertid vid gynnsamma förhållanden kan man isklättra på ett par platser inom kommunen.

Skridsko

Vintertid finns flera sjöar som lämpar för skridskoåkning. Framför allt Kynnefjälls sprickdalssjöar, Kärnsjön och södra Bullaresjön.

Naturresevat och områden av riksintresse för friluftslivet.

Kvistrum (1)

Berggrunden består av gnejs med inslag av kalkhaltig dioritskiffer, som tillsammans med ett gynnsamt lokalklimat utgör de viktiga förutsättningarna för en rik och exklusiv flora. Sluttningarna består av lövskog med framför allt alm, ask, lind, lönn, ek och hassel. Örtfloran är yppig med bland annat kärrfibbla, springkorn, hässleklocka, liten nunneört och kransrams. En botanisk raritet i länet är murrutan som växer på klippphyllor.

Strömmarna (2)

Naturresevatet Strömmarna utgörs av en canyon liknande dalgång kring Munkedalsälven med jättegrutor, lövskogar och barrskogsklädda branter. Genom resevatet går Bohusleden på båda sidor av vattnet där hängbroarna möjliggör att ta sig runt. Vindskydd och rastplatser följer leden.

Kynnefjäll (3)

Kynnefjäll är ett platåområde som begränsas av Bullaresjöarnas sänka i väster och Örekilsälvens dalgång i öster. Den mycket jordfattiga platån genombryts av parallella sprickdalar med vattendrag och på många ställen långsmala sjöar. Skogsallmanningen är ett viktigt dokument över Bohusläns skogs historik. Här finns övernattningsstuga vid Vaktarkullen som ligger vid Bohusleden som går igenom resevatet. Förutom stugan finns även vindskydd och rastplatser som ombesörjs av Västkuststiftelsen. Från Kasebo utgår ett flertal vandringsleder.

Södra Harska (4)

Landskapet i Södra Harska består av en bäckenformad sluttning ner mot Kärnsjön. I sluttningen rinner flera kallkällor upp, och genom deras erosion har små raviner bildats.

Området ingår i ett gammalt kulturlandskap som består av åker, betad hagmark och inslag av träddungar. Det vackert formade isranddeltat kan iakttas från både de omgivande vägarna och Kärnsjön.

Vågsäter (5)

Vågsäter naturreservat utgörs av en grusavlagring, som har stora geologiska värden. Avlagringen ligger vid änden av Viksjön, där den delar dalgången som en barriär. Den har betydelse för tolkningen av den senaste nedisningen och israndlägena i denna del av Bohuslän. Avlagringens ytformer visar dels en vacker och lättolkad morfologi och har bearbetats av havsvågorna under landhöjningsperioden. I de ytliga sedimenten på avlagringen kan man med lätthet finna de fossil som gör det möjligt att tolka den mångtusenåriga utvecklingen, vegetationshistoriskt och klimatologiskt, inom denna trakt. Bohusleden sträcker sig delvis igenom detta område.

Vågsäter bokskog (6)

Naturskog med utrotningshotade mossor och lavar.

Bokskogen är belägen på en östsluttning cirka en kilometer, söder om gården Vågsäter i Valbo-Ryr. Skogen är med största sannolikhet spontan och som sådan landets nordligaste belägna. Bokskogen har inte skötts i skoglig mening och har många förmultnade eller stående döda träd. Naturskogskaraktären förstärks dessutom av ett flertal sällsynta eller mindre allmänna mossor och lavar knutna till bokstammarna.

Boklöv

Hakerudssjön (7)

Områdets värde ligger främst i skogarna som är fria från påverkan av det moderna skogsbruket.

Här finns en av de från biologisk mångfaldssynpunkt finaste barrskogsmiljöerna i Bohuslän med bland annat lunglav, purpurmylia, stor aspticka, blylav, västlig njurlav, stubbtråd – mossor samt en rik tillgång på skogshöns, främst tjäder men även orre och järpe.

Gunnarsbo (8)

Naturreseptatet utgörs av en grusavlagring från den senaste nedisningen och israndlägena i denna del av Bohuslän och som är skyddad för sina geologiska världens skull. Den har väsentlig betydelse för landskapsbilden i Örekilsälvens dalgång och den pastorala skönheten i sig.

Gunnarsbo

Bredmossen, Kynnefjäll (9)

Mossen består av en terrasserad översilningsmyr som sluttar mot norr. Den påminner med sina stora kärrdråg, tuvor och höljor liksom stråk av öppen myrjord om de norrländska myrarna. Runtom mossen finns den karakteristiska laggen. Det vill säga kärr som ligger mellan fastmarken och den egentliga mossen.

Som de flesta myrar så är Bredmossen näringsfattig med få växtarter. Förutom de olika vitmossarterna finns det kärllväxter som myrsälting och tuvsäv. I kärrdrågen växer flaskstarr, trådstarr och myrlilja. Ljungpipare häckar regelbundet och här finns såväl orre, ängspiplärka som ormvråk.

Malevattnet (10)

Malevattnet ligger i ett plåtå- och sprickdalslandskap. Naturreseptatet är uppdelat i fyra delområden med gammal barrskog, främst hållmarkstallskog,

och en del surdråg. Närheten till naturreservatet Kynnefjäll gör att Malevattnet ingår i ett stort område av vildmarkskaraktär.

Bredmossen, Hensbacka (11)

Bredmossen som delas mellan Uddevalla och Munkedal är en flikig och mångformig myr som domineras av en stor excentrisk mosse. Det vill säga mossens högsta punkt är förskjuten från mossens centrum till en mer perifer del av mossen. Jämför centrisk som är mitt på. På mossen kan man se stora lösbottenhål, några små gölar och flera mindre dråg som korsar mossen. På mossen växer kallgräs, dystarr, myrsälting, vitag, brunag och samtliga sileshårsarter. I kanten av myren finns randtallskog och den för myren typiska laggen. Det vill säga kärr som får sitt vatten både från omgivande fastmark och från nederbörd. Fågellivet är rikt och på mossen häckar regelbundet ljunpipare. Ängspiplärka, orre och ormvråk hör också till områdets fauna.

Herrestadsfjället, Vågsäter, Viksjön, Modalen, Kaserna (12)

I kommunens södra del gränsar Uddevalla kommun och Herrestadsfjället. Området är av riksintresse för friluftslivet och är utsett som ett kommunalt naturreservat i Uddevalla kommun.

Här finns en del kala berg och fukthedar som minner om den tid när fjället var skogslöst, men för övrigt domineras området av barrskogar. Bohusleden går genom området och in i Munkedals kommun. Utefter leden finns rastplatser med vindskydd och eldstäder. Leden följer del av Viksjön där kanotleden Flottarleden finns. Vid Modalen, intill Strömmarnas naturreservat finns stuga, vindskydd och eldstad.

Bilaga 2; Naturvårdsområden och Naturreservat i Munkedals kommun

Smultronställen

Ordet *smultronställe* används ofta för att beskriva ett trevligt utflyktsmål med höga natur, kultur – och friluftsvärden. Det är en plats dit man som boende och besökare gärna kommer tillbaka fler gånger, någonstans där man kan koppla av och må bra. Nedan listas några välbesökta och uppskattade platser och miljöer i Munkedals kommun.

Borgmästarbruket, Bråland, Torp;

Kulturmiljö med industrilämningar från kvarn –, sågverksamhet

Lerberg, Torp;

Järnåldersgravfält på isälvsavlagringen vid Kärnsjöns sydspets.

Stenehed, Hällevadsholm;

Järnåldersgravfält med unik stenrad med bautastenar.

Lökeberg, Tungenäset;

Mäktiga hållristningar med ett omfattande ristningskomplex.

Kviströmberget, Munkedal;

Förutom ett naturskönt område även varit av stort strategisk betydelse under 16 och 1700 – talet.

Torreby kulturmiljö;

En mångfald av unika byggnader varav en del har en alldeles speciell byggnadsstil. Fornlämningar inramat av en vacker och värdefull naturmiljö med bl a en hel del ädla lövträd.

Vinterberget, Dingle;

Beläget ovanför järnvägsstationen med vacker utsikt över landskapet.

Gamla Bruket, Munkedal;

Äldre industrimiljö med bebyggelse där Munkedals industrialisering tar sin början med järnbruk, såg, kvarn och färgeri.

Kasebo, Kynnefjäll;

Naturskönt friluftsområde för året runt aktiviteter.

Skridsko på Restad Långevatten

Kaserna, Munkedal;

Bostaden efter filosofen Pontus Wikners (född 1837) ingående i Munkedals Hembygdsförenings hembygdsgård. Samling av äldre vägstenar. Naturskönt område ovanför Vassbottensjön.

Skottfjäll, Bärfendal;

Kommunens "oslipade diamant". Lämnings av bosättningar från 1800 – talet i ett vackert natur – och kulturlandskap.

Valbo Ryr/Viksjön;

Naturreservat, kulturmiljö med industrilämningar och friluftsområde med vandringsled.

Örekilsparken

Rekreatjonsområde i tätorten för avkoppling och aktivitet.

Gullmarsfjorden

Gullmarsfjorden är kommunens kontakt med Västerhavet och Sveriges enda riktiga tröskelfjord (11). Här ligger öarna Lilla Bornö (Uddevalla kommun) och Stora Bornö (Lysekils kommun) och är populära utflyktsmål för rekreation och fiske.

11) [Tröskelfjord \(Länsstyrelsen Västra Götaland\)](#)

Bad, båt och fiske

Badplatser

Gårvik, Hällevadsholm, Sannesjön och Saltkällan är badplatser som sköts av kommunen. Utöver dessa finns det fler platser som nyttjas av invånarna såsom Kärnsjön och Viksjön.

Sannesjöns badplats

Båt

Kommunala båtplatser finns i Munkedals Hamn, Gårvik med bl a kommunal gästbrygga 4 platser. På Carlanders varv och Torreby hamn finns båtplatser i privat regi.

Munkedals Båtklubb har båtplatser i Ellingeröd och Saltkällan.

För de större insjöarna såsom Södra Bullaresjön, Kärnsjön, Sannesjön, Lersjön och Viksjön är det privata markägare med egna båtplatser som det krävs tillstånd för.

Fiske

Kommunen bjuder på fina fiskevatten i både söt och saltvatten. Örekilsälven är en av Sveriges få vildlaxälvar på Västkusten. Gullmarsfjorden är landets enda tröskelfjord som innebär att mynningen är grundare än längre in i fjorden.

Lax vid Brålandsfallet

Fiskevårdsområden;

[Bullarens FVOF](#)

[Kärnsjöns FVOF](#)

[Nedre Örekilsälvens FVO-förening \(Örekilsälvens Laxfiske\)](#)

[Viksjöns FVO-förening](#)

[Örekilsälven- och Hajumsälvens FVO-förening](#)

Aktiviteter och åtgärder för lokal friluftsutveckling

Nedan förslag till åtgärder som delvis kopplas samman med den Regionala handlingsplanen för friluftsliv för Västra Götaland (12).

12) [Regional handlingsplan för friluftslivet – Västra Götaland \(idrelay.com\)](http://idrelay.com)

Åtgärdsförslag	Ansvarig			
	Kommun	Lst	VGR*	Förening
Utveckla friluftsområdena i Bärfendal och Örekilsälven inom Munkedal.	X		X	X
Naturvård inom naturreservaten och ledutveckling/underhåll av Bohusleden			X	X
Skapa en kommunal friluftsidentitet.	X			X
Undersöka möjligheten att skapa konstsnöspår i Munkedal, Hedekas eller Hällevadsholm	X			X
Främja tätortsnära friluftsupplevelse.	X			X
Årliga kvalitets säkringar av leder, rastplatser, informationsskyltar.	X			X
I välbesökta naturområden verka för att sprida allmänheten till andra områden för att minska slitage.	X	X	X	X
Information om allemansrätten i skolor och för allmänheten.	X	X		X
Skapa skötselplan för vandringsleder.	X			X

Flera bra vindskydd och/eller tältplatser samt eldplatser.	X		X	X
Utökad information om biotoper, kulturhistoria med mera längs lederna.	X	X		X
Skapa nedladdningsbara kartor på lokala vandrings - och cykelleder.	X	X	X	
Information på hemsidor om regler som gäller för mountainbike, elcykel eller andra nya sätt att ta sig fram i terrängen.	X	X		X
Skyltning från hållplatser fram till vandringsled eller naturreservat.	X		X	
Skapa Fritidsbank för gratis friluftsutrustning.	X			
Skolan anordnar friluftsdagar.	X			X
Förskolan ordnar pedagogiska naturstigar för barn.	X			X
Riktade insatser för friluftsliv till de som saknar eller endast har liten erfarenhet av att vistas i naturen.	X	X		
Ge friluftsförslagorna stor vikt i detalj - och översiktsplanerings arbetet.	X			
Samordna det geografiska informationssystemet	X	X		

(GIS) med information och symboler.				
Åtgärdsförslag diskuteras i samråd med andra aktörer i samband med kommunens budgetarbete.	X			X

*Västkuststiftelsen